

cee Centar za ekologiju i energiju

energytransport&naturalresources

SEMINAR

PRAVO u oblasti životne sredine- Srbija i EU,

17-18 jun 2016 Subotica

HEINRICH BÖLL STIFTUNG
The Green Political Foundation

ESPOO Konvencija o prekograničnom uticaju na životnu sredinu i primeri za Espoo Komitet

Nataša Đereg, CEKOR, Srbija, ETNAR projektni koordinator

This project is funded by the European Union

Instrument for Pre-accession Assistance (IPA) Civil Society Facility (CSF)

The views expressed in this presentation do not necessarily reflect the views of the European Commission ¹

UVOD

Espoo konvencija (Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context).

-osigurati održivi razvoj putem međunarodne saradnje u proceni verovatnih uticaja predloženih aktivnosti na životnu sredinu

This project is funded by the European Union

Instrument for Pre-accession Assistance (IPA) Civil Society Facility (CSF)

The views expressed in this presentation do not necessarily reflect the views of the European Commission ²

Postupak učešća javnosti

- Zemlja porekla obaveštava pogođenu zemlju o planiranoj aktivnosti koja može imati značajni negativni prekogranični uticaj, a informacija može sadržavati i opis potencijalnog uticaja, i opis postupka odlučivanja i izdavanja dozvola.
- Odgovor pogođene zemlje kojim se izjašnjava o želji za pokretanjem procedure predviđene Espoo konvencijom.
- Razmena informacija o planiranoj aktivnosti među zainteresovanim državama.
- Priprema studije o uticaju na ž.s. planiranog zahvata
- Dostavljanje studije o uticaju na ž.s. nadležnim institucijama u pogođenoj zemlji.
- Konsultacije između nadležnih tela zainteresovanih zemalja.
- Učešće javnosti pogođene zemlje: organizovanje javne rasprave.
- Nadležno telo zemlje porekla donosi konačnu odluku, vodeći računa o studiji uticaja na okolinu i zaprimljenim primedbama i komentarima nadležnih tela i javnosti pogođene zemlje.
- Obaveštavanje pogođene zemlje o konačnoj odluci
- Praćenje provođenja mera zaštite okoline i post-projektne analize.

AMANDMANI

- **I AMANDMAN NA ESPO KONVENCIJU-** jasno definiše da se pod javnošću koja može da učestvuje u procedurama u skladu sa Konvencijom podrazumeva civilno društvo i nevladine organizacije, omogućuje da i ostale države UN-a pristupe Konvenciji
- **II DRUGI AMANDMAN NA ESPO KONVENCIJU-** uvodi scoping, obavezu monitoringa i izveštavanja, Dodatak I Konvencije, zamenjuje se Dodatkom I koji je priložen uz ovu odluku/ **LISTA AKTIVNOSTI**

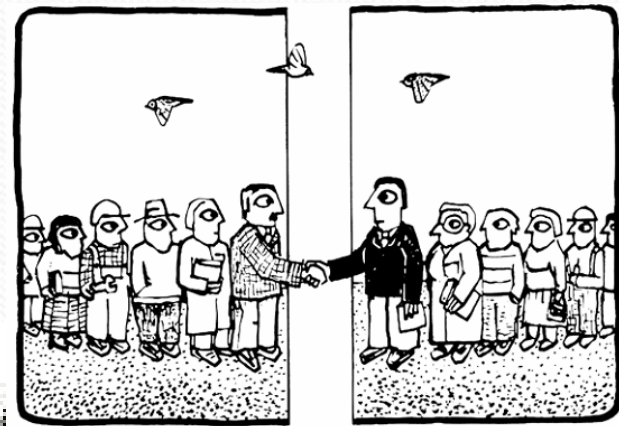

Prekogranična strateška procena uticaja na životnu sredinu

- Konflikt- načini korišćenja resursa kojima se ne vodi računa o negativnom uticaju ili potrebama susednih država
- ESPOO Konvencija- put dijalogu, ali i sudovima u slučaju sporova
- Šta kada neki plan ili program, kojima se utvrđuju lokacije i kapaciteti projekata ima verovatni negativni uticaj na susednu zemlju?
- Direktiva EU o strateškoj proceni uticaja (SEA Directive 2001/42/EC), uvodi obavezu izrade prekogranične strateške procene uticaja na ž.s. za sve zemlje EU, kao i za zemlje potpisnice Protokola o strateškoj proceni uticaja - Protokol stupio na snagu 8 jula 2010 –Srbija je potpisnica.
- Sprovođenje prekogranične SPU u evropskoj praksi je još uvek slaba jer države najčešće pokušavaju izbeći prekogranične konsultacije.

Mehanizmi za delotvornu primenu odredbi Espoo Konvencije

- istražni postupak odnosno formiranje istražne komisije. On se koristi u slučaju da postoji nedoumica o tome može li doći do značajnih negativnih posledica preko granica države. Ako se potpisnice ne mogu složiti oko toga → pitanje istražnoj komisiji
- ocena usklađenosti postupaka prekogranične procene uticaja sa odredbama Konvencije.
- U slučaju spora oko tumačenja ili primene Espoo konvencije koji se ne može rešiti na drugi način, države potpisnice mogu spor proslediti Međunarodnom sudu i/ili zatražiti arbitražu u skladu s postupkom navedenim u Prilogu VII.
- uvedena obaveza stalnog nadzora nad sprovođenjem same Konvencije, kao i obaveza ocene politike i metodološkog pristupa proceni uticaja na ž.s. od strane potpisnica.

Poteškoće u primeni prekogranične procene uticaja na životnu sredinu

- Koga kontaktirati za različite tipove zahvata i aktivnosti, u različitim sektorima na različitim nivoima uprave?
- Izostanak odgovora - ako pogođena zemlja ne odgovori da li to znači da se ne želi uključiti u postupak?
- Prevođenje- količina dokumentacije koju je potrebno prevesti, na koje jezike, ko je to dužan učiniti (predlagač projekta, zemlja porekla ili pogođena zemlja) i ko snosi troškove?
- pristup javnim prezentacijama u slučaju kada se održavaju samo u zemlji porekla (troškovi putovanja, poteškoće na granicama, prevođenje...)
- Neravnopravnost u mogućnostima učešća javnosti u zemlji porekla i pogođenoj zemlji
- Kašnjenje s implementacijom projekta - proces prekograničnih konsultacija može značajno odgoditi realizaciju predloženog zahvata zbog kašnjenja s obaveštavanjem pogođene zemlje, čekanja na odgovor, prevođenja dokumentacije i organizovanja prekogranične javne rasprave
- Nekompatibilnost nacionalnih postupaka procene uticaja na ž.s. i učešća javnosti
- Politički kompromisi - politički pregovori i kompromisi kojima se štite nacionalni interesi i koji se upliću i ometaju postupak PPUŽS

This project is funded by the European Union

Instrument for Pre-accession Assistance (IPA) Civil Society Facility (CSF)

The views expressed in this presentation do not necessarily reflect the views of the European Commission 7

Primeri

- Projekt izgradnje HE Brodarevo 1 i 2 sa svojim vodnim telima imaju pretpostavljeni veliki uticaj na teritoriju Crne Gore, o čemu državni organi susedne države niti lokalno stanovništvo nisu bili informisani
- Region bivše Jugoslavije (i okolo) je relativno mali sa mnoštvo potencijalnih objekata koji bi mogli biti predmet rasprava po osnovu Espoo konvencije (izgradnja deponije za odlaganje nuklearnog otpada na granici između Hrvatske i BiH je poslednji primer
- Projekat Kostolac B3

This project is funded by the European Union

Instrument for Pre-accession Assistance (IPA) Civil Society Facility (CSF)

The views expressed in this presentation do not necessarily reflect the views of the European Commission

Kostolac B3- slučaj ESPOO

- Na bazi informacija od strane NVO Bankwatch Romania 2 Aprila 2014 zbog planirane izgradnje nove termocentrale na lignit, Kostolac B, i dodatno prikupljenih informacija (EIA/IC/INFO/14), Komitet Espoo konvencije je marta 2015. odlučio da započne tzv. “Committee initiative”.
- 20 Nov 2015 Srbija stating that no further information on the construction of the new unit at the thermal power plant was available because of pending domestic administrative procedures questioning the validity of the final decision vis-à-vis the compliance of Serbia with the Convention

Kostolac B3- slučaj ESPOO

- Komitet je diskutovao o usklađenosti Srbije sa Konvencijom u vezi planiranog proširenja rudnika koje je povezano sa novom termocentralom. Komitet je našao da je proširenje rudnika takođe aktivnost koja se nalazi na Dodatku I Konvencije i da se ne može tvrditi da nema verovatnoće pojave značajnih prekograničnih uticaja

Implementation Committee

Thirty-fifth session, Geneva, 15–17 March 2016

- **PISMO Srbiji sa pitanjima o rudnicima:**
- (a) Koja je tačna lokacija rudnika (blizina TTP) i njegova udaljenost od granice sa Rumunijom? Obezbedite mapu koja pokazuje tačnu lokaciju;
- (b) Uzimajući u obzir definiciju “predložene aktivnosti” po Espo konvenciji, t.j. “bilo koja aktivnost ili bilo koja veća promena aktivnosti koja podleže davanju saglasnosti od strane nadležnog organa u skladu sa nacionalnim procedurama ” i odlukom Sastanka ugovornica da “je obaveštenje neophodno osim ako se značajan negativan uticaj na životnu sredinu može zanemariti” (odluka IV/2, aneks I, para. 54), može li Srbija da objasni i da objašnjenje za sledeće:
 - (i) Zašto je smatrala da proširenje rudnika lignita nije nešto što potpada pod obuhvat Espo konvencije i shodno tome njenoj EIA proceduri?;
 - (ii) Zašto nije sprovela u svojoj zemlji proceduru EIA kada je u pitanju proširenje rudnika?;
- (c) Može li Srbija da kaže i isključi da je proširenje rudnika predložena aktivnost koja može imati značajan negativan uticaj prekogranično?;
- (d) Da li je povećanje proizvodnj uglja bilo posmatrano kao deo projekta za proširenje bloka termocentrale?;
- (e) Šta je trenutna proizvodnja uglja, a šta je planirana nakon proširenja kopova?;
- (f) Po zakonima Srbije, da li je proširenje rudnika bilo podložno EIA ili fazi procene da li treba EIA?;

Implementation Committee

Thirty-fifth session, Geneva, 15–17 March 2016

- (g) Kada je Srbija počela sa eksploatacijom uglja u ovim kopovima? Da li je EIA procedura sprovedena pre početka eksploatacije? Ako jeste:
 - (i) Kada je bila EIA procedura, koliko je trajala i da li se završila pre početka radova, tj. eksploatacije?;
 - (ii) Da li je EIA procedura obuhvatila projekat za proširenje rudnika?
- PITANJA OKO NOVE TERMOVENTRALE :
 - (a) Toplotni izlaz B3 bloka i cele termocentrale?;
 - (b) Koja je situacija sa trenutnim postupkom pred upravnim sudom, koji dovodi u pitanje validnost procene uticaja, a naročito:
 - (i) Kada je tužba upućena?;
 - (ii) Kada je očekivano da će procedura završiti?;
 - (c) Koja je lokacija za uzimanje vode za rashlađivanje projekta Kostolac B3?;
 - (d) Koliko blokova je funkcionisalo u termocentrali? Da li je njihov kumulativni uticaj uzet u obzir kada je rađena studija o EIA?
- Rok da se daju informacije 29 Jul 2016.

Hvala na pažnji

- CEKOR, www.ckor.org
- Centar za ekologiju i održivi razvoj
- Korzo 15/13, Subotica
- 0603131937 Nataša Đereg
- djnatasa@yahoo.com

This project is funded by the European Union

Instrument for Pre-accession Assistance (IPA) Civil Society Facility (CSF)

The views expressed in this presentation do not necessarily reflect the views of the European Commission 13